

हवामान आधारित कृषि सल्ला ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, जिल्हा कृषि हवामान केंद्र, कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दूरध्वनी - (०२१८९) २३३००१

ईमेल - damu.kvkmohol@gmail.com

(१३७) हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दिनांक २१/०९/२०२१

मागील आठवड्यातील हवामान (दि.१५.०९.२०२१ ते २१.०९.२०२१)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज (दि.२२.०९.२०२१ ते २६.०९.२०२१)				
१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	दिनांक	२२	२३	२४	२५	२६
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	३७.८	पाऊस (मि. मी.)	२५.०	२५.०	१४.०	५.०	९.०
३३.४	३३.६	३३.१	३३.२	३३.९	३४.६	३४.२	कमाल तापमान (अं. से.)	३३.०	३२.०	३१.०	३२.०	३२.०
२०.६	२०.६	२१.६	२०.७	२१.६	२२.५	२१.२	किमान तापमान (अं. से.)	२१.०	२१.०	२२.०	२२.०	२२.०
अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	ढग स्थिति (आकाश)	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ
८७	७२	८५	७५	७६	७४	९७	सकाळची सापेक्ष आद्रता (%)	८८	८९	९०	८९	८९
५९	४७	५६	४६	४८	४६	८४	दुपारची सापेक्ष आद्रता (%)	५६	६२	६४	६१	५७
३.७	३.७	८.६	६.४	५.१	३.८	४.८	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	१५.०	१४.०	१०.०	१०.०	१०.०

हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला

पीक	अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २१ सप्टेंबर ते २३ सप्टेंबर २०२१ दरम्यान काही ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे. तर दिनांक २४ सप्टेंबर ते २६ सप्टेंबर २०२१ दरम्यान तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे. कमाल तापमान ३१ अंश सेल्सिअस ते ३३ अंश सेल्सिअसपर्यंत तर किमान तापमान २१ अंश सेल्सिअस ते २२ अंश सेल्सिअस पर्यंत राहिल. वाऱ्याचा वेग ताशी १० कि.मी. ते १५ कि.मी.पर्यंत राहण्याची शक्यता आहे. ईशारा: भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २१ सप्टेंबर २०२१ रोजी मेघगर्जना व विजांच्या कडकडाटासह जोरदार पावसाची शक्यता आहे.
विस्तारीत अंदाज		विस्तारीत अंदाजानुसार (ERFS) मध्य महाराष्ट्रात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक २६ सप्टेंबर ते ०२ ऑक्टोबर २०२१ दरम्यान कमाल तापमान सरासरी राहण्याची, किमान तापमान सरासरी राहण्याची तर पाऊस सरासरी पेक्षा अधिक राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना, विजांच्या कडकडाटासह पावसाची शक्यता असल्याने शेतकरी बांधवांनी स्वतःची तसेच आपल्या जनावरांची काळजी घ्यावी व जनावरे सुरक्षित ठिकाणी बांधावीत. पावसाची शक्यता असल्याने पक्क खरीप पिकाची त्वरित काढणी करावी व काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. पाऊस झाल्यानंतर पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. पिकामधील अतिरिक्त पाण्याचा निचरा होएल अशी व्यवस्था करावी. पावसाचा अंदाज पाहून व पावसाची उघडीप बघून पिकावर कीटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. पिकावर कीटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करतांना योग्य ती खबरदारी व काळजी घ्यावी. हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला व हवामानाच्या पूर्वानुमानाकरिता मेघदूत या मोबाइल ॲप चा वापर करावा. विजेच्या अंदाजाच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाइल ॲप चा वापर करावा.
संदेश		पावसाची शक्यता असल्याने पक्क खरीप पिकाची त्वरित काढणी करावी व काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
तूर	फांद्या फुटण्याची ते फुलोरा अवस्था	सध्या तूर पिकामध्ये वांझ रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास रोगग्रस्त झाडे उपटून नष्ट करावी. प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात असेल तर २ मिली फेनाझाक्झिन १० ईसी प्रती लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. शेंगा पोखरणारी अळीच्या प्रादुर्भावाचा आगाऊ अंदाज समजण्यासाठी हेक्टरी ५ कामगांध सापळे ५० मिटर अंतरावर शेतात उभारावेत. तूर पिकास फूलकळी येताना प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून ५% निंबोळी अर्काची किंवा निंबयुक्त किटकनाशक अँझाडिरेक्टॉन ०.०३% (३०० पी. पी.एम.) ५ मिली प्रती लिटर पाणी या प्रमाणात पहिली फवारणी करावी.
सोयाबीन	शेंगा भरणी ते काढणी	सध्याच्या ढगाळ वातावरणामुळे पिकावरील पाने खाणारी अळीने (स्पोडोप्टेरा) आर्थिक नुकसानीची पातळी गाठली असल्यास एस.एल.एन.पी.व्ही. ही ५०० एल ई अथवा एन्डोक्झाकार्बा १५.८% ई सी ६.६ मिली १० लीटर पाण्यातून स्वच्छ व निरभ्र वातावरणात फवारा. नोमूरिआ रिलेई बुरशीच्या वापराने ही अब्या रोगग्रस्त होऊन मरतात. वेळेवर पेरणी झालेल्या पिकाची काढणी करून घ्यावी व काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
मका	तुरा बाहेर पडताना व फुलोऱ्यात	मकापिकात कणसे पोखरणारी अळीचा प्रादुर्भाव होऊ नये यासाठी पीक स्त्री केसर येण्याच्या अवस्थेत असताना शेतात टायकोग्रामा चिलोनीस या परोपजीव कीटकांचे अंडीपुंज सोडावेत. पिकावर अमेरिकन लष्करी अळीच्या १०% पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी खालील पैकी

हवामान आधारित कृषि सल्ला
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, जिल्हा कृषि हवामान केंद्र,
कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दूरध्वनी - (०२१८९) २३३००१

ईमेल - damu.kvkmohol@gmail.com

	असताना अवस्था	कोणत्याही एका कीटकनाशकाची एकदा फवारणी घ्यावी. क्लोअॅन्टीनिलीप्रोल १८.५ एस. सी ०.४ मिली प्रती लीटर पाणी किंवा स्पीनोटोराम ११.७ % एस सी ०.५ मिली प्रती लीटर पाणी किंवा इमामेक्टिन बेन्झोएट ५ % एस जी ०.४% ग्राम प्रती लीटर पाणी.
ऊस	वाढीची अवस्था	लागवडीपूर्वी बेनेप्रक्रिया केली नसेल तर लागवडीनंतर ६० दिवसांनी हेक्टरी १ लिटर द्रवरूप अॅसेटोबॅक्टर जिवाणूची ५०० लिटर पाण्यात मिसळून सकाळच्या वेळेस फवारणी करावी आणि १.२५ किलो स्फुरद विरघळविणारे जिवाणू १०० किलो कंपोस्ट खतात मिसळून सरीमध्ये द्यावे.
बाजरी	काढणी	वेळेवर पेरणी झालेल्या बाजरी पिकाची काढणी करून घ्यावी व काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
सूर्यफूल	काढणी	वेळेवर पेरणी झालेल्या सूर्यफूल पिकाची काढणी करून घ्यावी व काढणी केलेल्या शेतमालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
रब्बी ज्वारी		रब्बी ज्वारीची पेरणी १५ सप्टेंबर ते १५ ऑक्टोबर या कलावधीत जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना ५ सेमी खोलीपर्यंत करावी. रब्बी हंगामात ज्वारी पेरणीसाठी सुधारित वाणाचे बियाणे, जिवाणू संवर्धक, खते इत्यादी निविष्टांचे नियोजन करावे. तसेच रब्बी ज्वारीच्या पेरणीसाठी शिफारस केलेले सुधारित/ संकरीत वाण जमिनीच्या प्रकारानुसार वापरावेत. हलक्या जमीनीसाठी फुले अनुराधा, फुले माऊली मध्यम जमीनीसाठी फुले सूचित्रा, फुले माऊली, फुले चित्रा, परभणी मोती, मालदांडी-३५-१ भारी जमीनीसाठी फुले वसुधा, फुले यशोदा, सी. एस. व्ही. २२, पी. के. व्ही. क्रांती, परभणी मोती, संकरीत वाण: सी.एस.एच. १५ आणि सी.एस.एच. १९ बागायती साठी फुले रेवती, फुले वसुधा, सी. एस. व्ही.- १८, सी.एस.एच. १५ आणि सी.एस.एच.१९ हुरड्यासाठी वाण: फुले उत्तरा, फुले मधुर. लाहयासाठी वाण फुले पंचमी पापडासाठी वाण फुले रोहिणी. रब्बी ज्वारीचे अपेक्षित उत्पादन मिळवण्यासाठी हेक्टरी १.४८ लाख रोपे ठेवणे जरूरी चे आहे. त्याकरिता ज्वारीची पेरणी ४५ x १५ सेमी. अंतरावर करावी. पेरणी पूर्वी प्रती किलो बियाण्यास ४ ग्रॅम गंधक (३०० मेश पोताचे) चोळावे.तसेच २५ ग्रॅम अॅझोटोबॅक्टर व पी.एस.बी. कल्चर चोळावे. जिवाणू संवर्धकांची प्रक्रिया करून हेक्टरी १० किलो बियाणे वापरावे.
करडई		रब्बी करडईची पेरणी सप्टेंबरचा दुसरा पंधरवडा ते ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना करावी. रब्बी हंगामात करडई पेरणीसाठी बियाणे, जिवाणू संवर्धक, खते इत्यादी निविष्टांचे नियोजन करावे. तसेच करडईच्या पेरणीसाठी शिफारस केलेले सरळ/ संकरीत वाणांची निवड करावी. करडईच्या कोरडवाहू क्षेत्रात पेरणीसाठी भीमा, फुले कुसुमा, फुले करडई - ७३३ या सरळ वाणांची निवड करावी. कोरडवाहू तसेच बागायती लागवडी साठी एस. एस. एफ.-७०८, फुले चंद्रभागा (एस. एस. एफ. ७४८), एस. एस. एफ.१२-४० या सरळ वाणांची निवड करावी. तर नारी एन.एच. -१ या संकरीत वाणाची निवड करावी.
हरबरा	पूर्व मशागत	कोरडवाहू हरबरा पिक पेरणीसाठी जमिनीची मशागत करावी. खरीप हंगामातील पिक काढणीनंतर कडीकचरा व धसकटे गोळा करून घ्यावीत कोरडवाहू हरबरा पिकाची पेरणी २५ सप्टेंबर पासून करावी.
टोमॅटो	वाढीची अवस्था	ढगाळ वातावरण, पाऊस व वाढलेल्या आद्रतेमुळे टोमॅटो पिकावर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराईड २५ ग्रॅम किंवा अझोक्झिस्ट्रॉबिन १० मिली किंवा सीमोक्झॅनील + मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून रोग दिसताच स्वच्छ वातावरणात १० दिवसांच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या आलटून पालटून कराव्यात.
कांदा	वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे कांदा पिकावरील फूलकिडे या किडीचा तसेच करपा हा रोग आढळून आल्यास डायमीथोएट ३० ईसी. १५ मिली किंवा लॅम्बडासायहॅलोथ्रीन ५ % ईसी ६ मिली + टेब्युकोनॅझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून स्वच्छ वातावरणात फवारणी करावी.
पशुधन व्यवस्थापन		तुरळक ठिकाणी मेघगर्जना, विजांच्या कडकडाटासह पावसाची शक्यता असल्याने शेतकरी बांधवांनी स्वतःची तसेच आपल्या जनावरांची काळजी घ्यावी व जनावरे सुरक्षित ठिकाणी बांधावीत. सततच्या पावसामुळे रस्ते, चराऊ कुरणे, गोठे यांत चिखल/ दलदल झाली असल्याने जनावरांच्या खुरांची विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. विशेषतः संकरीत गायी व पांढरी खुरे असणारे सर्व जनावरांची खुरे भिजून मऊ होतात. त्यात खडे/ काटे टोचून जखमा होतात. खुरात चिखल रुतुन बसतो. अशावेळी खुरांचे निरीक्षण करून उपचार करावा. विशेषतः शेळ्या मेंढ्या यांच्यामध्ये खुरकुज दिसून येते. त्यासाठी वाढलेली व कुजलेली खुरे काढून टाकावी. तसेच कॉपर सल्फेट किंवा फॉर्मॉलिडहाइड द्रावण असलेल्या उथळ हौदातुन मेंढ्यांचे संपूर्ण खुर बुडतील अशा सोडाव्यात. पशुवैद्यकाच्या सहाय्याने औषधोपचार करावा. हवेतील आर्द्रता वाढली असल्याने जनावरांना सर्दी, फुफुसाचा दाह यांचा त्रास होण्याची संभावना असते. शक्यतो गोठा कोरडा ठेवा. गोठ्यात वाढलेले गवत, रिकामी पोती यांची बिछायत टाका. चुना भुरभुरावा. गोठ्यातील वातावरण ऊबदार ठेवा. यासाठी गोठ्यात धुरी करावा. जनावरांचा साठलेला चारा उदा. कडबा, मुरघास तसेच खाद्य विशेषतः शेंगदाणा पेंड, सरकी पेंड, गोळीपेंड यावर हिरवट काळसर बुरशी आली असेल तर असे खाद्य जनावरांना देऊ नका. चारा व खाद्य पावसात भिजणार नाही अशा ठिकाणी शेणाची पोहरी व्यवस्थित बांधून राहिल. माशा व डास यांचा प्रादुर्भाव टाळा जनावरांना उघड्यावर चरावयास पाठवु नये, तसेच त्याच्याकडे बारकाईने लक्ष द्यावे.

हवामान आधारित कृषि सल्ला
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, जिल्हा कृषि हवामान केंद्र,
कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दूरध्वनी –(०२१८९) २३३००१

ईमेल-damu.kvkmohol@gmail.com

स्त्रोत :
१) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
२) मागील हवामान : विभागीय कृषि संशोधन केंद्र, सोलापूर.

ठिकाण : कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.
दि. : २१ सप्टेंबर २०२१

स्वाक्षरीत
प्रमुख अन्वेषक, ग्रामीण कृषि मौसम सेवा-जिल्हा कृषि
हवामान केंद्र, कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.